

N:o 63.

Af herr **S. Söderberg** i Hobborn, *om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående lagbestämmelser mot användande af mutor eller bestickning vid ekonomiska uppgörelser.*

Ofta hör man talas om att beklagliga missförhållanden äga rum vid allehanda leveransuppgörelser för statens behof genom ett klandervärdt provisionssystem. Det är med stor tvekan jag beslutit mig för att draga fram denna sak, men jag har låtit mina betänkligheter falla i detta afseende, ifall något kunde vinnas till förekommande af en osund affärsmoral.

I den mån rikets olika förvaltningsgrenar genom en stegrad utveckling belastas på mångahanda sätt för anskaffning af materialier till en mängd nybyggnader för arméns och flottans behof, för utvidgning af rikets olikartade kommunikationer m. m. är det naturligt, att de centrala ämbetsverken icke öfverallt förmå utöfva den kontroll öfver det hela, som önskligt vore. Ofta öfverlämnas detta grannlaga och maktpåliggande uppdrag åt de yngre tjänstemännen, ja till och med åt den extra personalen, som icke äger den karaktärens fasthet, som erfarenheten i allmänhet skänker.

Det är i högsta grad otillständigt, att personer, som sakna en ekonomiskt oberoende ställning, utsättas för de svåra frestelser som här åsyftas.

Men det bör jämväl påpekas, att det icke är endast staten, som får sitta emellan på detta sätt, utan bolag och enskilde, som i någon större omfattning måste anlita mellanhänder, få ofta vidkännas ganska stora utgifter, genom att det skall betalas både här och där, om affären skall komma till stånd.

Nu är det klart och är allom bekant, att detta sker endast i största hemlighet och att stor försiktighet iakttages, hvarför personer, som äro invecklade i sådant, ofta gälla för att vara mycket hederliga. Häraf framgår äfven, att svårigheten då det gäller att råda bot för ifrågavarande onda är så mycket vanskligare och svår, som saken är ömtålig och grannlaga. Dock böra vi väl ha rätt att tro, att detta samhällslyte i vårt land icke äger en sådan utbredning, som i en del andra länder; men senare tidens erfarenhet i vår brottmålshistoria vittnar dock om att saker och ting inträffa, som borde vara ägnade att skärpa uppmärksamheten.

För att få någon ledning, huru man bör gå till väga vid motarbetande af ifrågavarande samhällslyte, som tyckes ha benägenhet att smygande gripa omkring sig, är det väl här som på alla områden nödigt att lära känna orsakerna till det onda. Detta låter sig icke göra med mindre än att vederbörande högre tjänstemän bekväma sig till — och icke akta det för varande under sin värdighet — att mera direkt öfvervaka och deltaga i så viktiga arbeten som anskaffning genom uppköp för statens behof. Den byråkratiska högfärden, som behäftar många af våra ämbetsverk, bör aflägsnas, och praktiskt och enkelt bör hvar och en göra sin plikt. Den formalistiska minutiösa kontrollen bör lämna rum för en mera omedelbar, enkel och effektiv sådan, så att det, som bör vara praktiskt arbete, icke inskränkes till ett förnämt arbete vid skrifbordet. Därigenom skulle ansvars känslan högst betydligt skäpas och de vanliga ursäkterna, som ofta användas genom att skylla på omständigheterna och andra personer, ej så mycket göra sig gällande.

Af tidningarna har man sett, att England nyligen antagit en lag, som afser motarbetande af ifrågavarande missförhållande. Som ett praktiskt folk har detta land velat reagera mot ett ondt, som nästlar in sig och fördärfvar den sunda konkurrensen. Till denna nya engelska lagförfattning vill jag hänvisa och håller före, att någon ting liknande torde vara hälsosamt äfven för vårt land.

Det är gifvet, att ansvaret bör träffa både den som bjuder och den som mottager provision, hvarigenom statens och andra personers rätt tillbakasettes.

Jag tilltror mig icke att framlägga något förslag; utan håller före, att ett sådant bör utarbetas genom Kungl. Maj:ts försorg, hvarför jag endast vill framhålla några allmänna synpunkter: att förbudet, som gäller mottagande af dylika provisioner eller besticknin-

gar, skärpes strängare ju högre aflönad ämbets- och tjänstemannen är, strängare ju högre samhällsställning han intar; att lagen jämväl vänder sig med skärpa emot den firma eller de affärsmän, som tillåta sig sådana knep. Huruvida personer, som vilja träda fram med bevis mot de brottslige böra komma i åtnjutande af någon ersättning härför, torde också jämväl böra tagas i öfvervägande.

Med anledning af hvad jag sålunda i allmänna ordalag dristat anföra, hemställer jag vördsamt,

att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller om utredning angående de här ofvan påpekade förhållandena, hvarjämte det tacktes Kungl. Maj:t låta utarbета och för Riksdagen framlägga sådant lagförslag, som är ägnadt att stäffa det provisions- och bestickningssystem, som förekommer vid uppgörelser om leveranser, hvarigenom statens och den enskildes rätt äfventyras.

Stockholm den 25 januari 1907.

Sam. Söderberg.